З.С.Б.Н.Х.У—ын баатар, огторгуйн нисэгч Н.В. Терешкова

(Түрүүч нь №34.35.36.38.39.40.42.43.44.45)-д

Жингүйдэх нөхцөлд зөвхөн хүн, амьд бие махбодь жингүйдээд зогсох бус эд юмс ч мөн нэг адил жингүйддэг юм.

Жишээ нь: Чихрийн цаас хаяхад газар уналгүй хөвөх, кино зураг авах, кино аппарат хүртэл мөн хөвж байх жишээтэй юм шүү дээ. Тэгэхээр ийм нөхцөлд ажиллахад ямар болох нь хэн бүхэнд тодорхой.

Унтаж амрах цаг боллоо.

«Ястребо» хөлөгөөр яваа Валерийдаа сайн амрахыг хүсээд унтав. Өглөө эрт сэрж өнгөрсөн нэг хоногийн ажлыг дүгнэж үзвэл 300 мянган км аялсан тооцоо гарав. Огторгуйн хөлгийн хөөргөгч талбай, хөлөг онгоц зохион бүтээгч ерөнхий инженертэй харилцах цаг боллоо.

Бид нисэхийнхээ өмнө хэрэв миний биеийн эрүүл мэнд сайн, хөлөг онгоц сайн ажиллаж байвал нислэгийн хугацааг 3 дахин сунгах тухай ярилцсан болохоор, миний нислэгийг 3 хоног сунгаж аль гэж гуйхаар шийдэв

Байна уу? «Чайка!». Байна уу? «Чайка!» гэж танил дуу гарч, манай энд бүх юмс хуучин хэвээр сайн байна гэхий нь хамт юу ч болсон асуудлаа шийдвэрлүүлж авъя гэж бодоод нислэгээ урьд ярилцсан ёсоор үргэлжлүүлэх үү? гэж ерөнхий инженерээс асуув.«Чайка!»чи сайн байна.

Таны саналыг зөвшөөрье гэв.

Үүний үр дүнд «Восток—5»-ынхаа хамт нэг өдөр буухын тулд дахин 2 хоног огторгуйд нисэх завшаан тохиолдсон юм.

Ингээд Валерий бид хоёр урьдын адил харилцаж, «Дэлхийн бүх улс түмэнд бат энх тайван, сайн сайхан аз жаргалыг хүсэн ерөөе» гэсэн радио цахилгааныг бид хоёр хамтарч бүх тив, улс гүрэнд дамжуулав.

6 дугаар сарын 18-нд Моксва хотноо ЗХУКН—ын Төв Хорооны бүгд хурал болж «Восток—5» хөлгөөр огторгуйд аялж яваа Быковскийг коммунист намын гишүүнд элсүүлэх тухай асуудал хэлэлцэж бүгд хурал энэ саналыг бүрэн дэмжиж, Валерий Быковскийг ЗХУКН—ын гишүүнээр элсүүлэн авлаа гэсэн Н.С.Хрущевын хариу цахилгааныг баяртай хүлээн авч би,хамт нисгэгчдээ баяр хүргэв.

Бүхээгт хийх бидний ажил мундахгүй.Тооны бодлого бодох, зураг төсөл, 5 хушуу зурах зэрэг ажлууд хийж явна.

Нислэгийн 3 дахь өдөр болов.

Энэ үед «Восток—6» 40 удаа, «Восток—5» 71 дэх удаагаа дэлхийг тойроод бараг 3 сая гаруй км замыг туулжээ.

Маргааш нь бид, эх дэлхийдээ бууж нойрсох тул сүүлчийн шөнө сайн амарч газардах, буух хэрэглэл хүчээ сайн сэлбэн авах хэрэгтэй болсон.

3 дахь хоногийнхоо өглөө Москвагийн цагаар 5 цагт босч, эх дэлхийтэйгээ холбоо барьж биеийн байдал сайн, нислэг хэвийн байдалтайг мэдэгдэв. Дэлхийг тойрох хамгийн сүүлчийн тойрог эхлэв. Валерийгаа сайн сайхан буухаа харилцан ерөөв.

Тормозны хөдөлгөгчөө залгахад хөлөг огторгуйн уудмаас агаарын нягт даралтат давхаргад орж жингүйдэх байдал үгүй болов.

Агаарын даралт сийрэгжин, кабин доторх дулаан цельсийн 17 градус болж бүх юм ил харагдана.

Огторгуйн тойрог замаас агаарын төвшинд орж ирэхэд онгоцны хурд дөнгөж 10 минут болж кабин онгойх механизмаа ажиллуулах цаг болов.

Кабин онгойж тусгай бэлтгэсэн шүхэр ажиллаж бие тэнцвэрээ олон аажмаар доошиллоо.

Энэ бол хиймэл хөлгийн бүхээг задарч, зөвхөн шүхрээр бууж байгаа хэрэг шүү дээ.

Шүхэр доошлох дутам тариалангийн талбай, Иртыш мөрний лент адил цэнхэр ус, Кулундинскийн нуурын ус эд бүхэн нь түргэн буугаад ир гэж даллаж байгаа мэт.

Салхигүй байсан бол нуурын усанд буухаар, харин салхитай байсан тул хуурай газар буув.

Намайг аль түрүүн агаарт байхаас эхлэн ажиглаж байсан хүмүүс газардмагц зүг бүрээс нөмрөн цугларав.

Энэ үед цагаа харвал 11 цаг 20 минут болж Намайг ойролцоо байсан сангийн аж ахуйхан угтан авч, өргөн тэвэрцгээж,үнсцгээж баяр хөөр боллоо.

Улаан талбайн Лениний бунхант индэр дээр Н.С.Хрущевын хамт Юрий Гагарин, Герман Титов, Андриян Николаев, Павел Попович, Валерий Быковский нар надтай хамт зогсов.

Москвагийнхан ЗХУ—ын ард түмэн биднийг хамгийн их сүр жавхлантай хүлээж авсан билээ.

Бид зургаа, зургуулаа ЗХУКН-ын гишүүн, нам биднийг огторгуйн уудамд хүртэл хүмүүжүүлж өгсөн болохоор бид намын даалгавар бүхнийг биелүүлэх үүрэгтэй.

«Восток—6»-аар аялж ирснийхээ дараахан би, төрөлх хот Ярославльдаа айлчлан очлоо.

Урьд ажиллаж байсан дугуйн завод, «Красный перекоп» нэхмэлийн үйлдвэрт очиж өөрийнхөө ажиллаж байсан машин дээр ажиллаж, хамт олон найз нөхөдтэйгээ уулзаж ярилцсан.

Би, болоод миний найз хөвгүүд, охидод цаашаа давших дардан зам нээлттэй байна.

«Правда» сонинoос товчлон орчуулсан Мөнгөнморьт сумын намын үүрийн нарийн бичгийн дарга П.Сумхүү

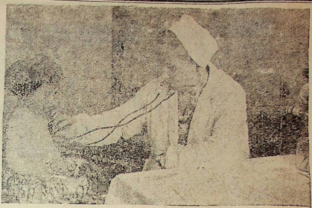

Аймгийн төвийн нэгдсэн больницын их эмч Тамара ард түмний үр хүүхдийг эмчлэх ажилдаа өсөж яваа эелдэг даруу зан аашаараа олондоо талархагддаг эмч юм.Эмч Тамараа монголын эмэгтэйчүүдийн их хуралд төлөөлөгчөөр сонгогджээ.

Зураг дээр: Тамараа хүүхэд үзэж байна.

(Д.*Дамбийнямын авсан гэрэл зураг*)

Малын халдварт өвчин үүсэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх нь

Ямар нэгэн халдварт өвчинг нян хорхойнууд үүсгэдэг. Өвчин үүсгэгч нянгууд бол зөвхөн малд халдварлах төдий биш, малын өтгөн шингэн, амьсгалаар дамжин гадгаш гарч билчээр ус байр, тоног хэрэгслэлийг бузарлаж, түүнийг халдварын голомт болгоно. Өвчин үүсгэгч, өвчний ямарч үед гадгашаа гарч болно.

Халдварт өвчтэй малын сүү хүн,малд аюултай. Ялангуяа дэлэнгийн идээлт өрөвсөлийн үед сүүгээр дамжсан хорхойнууд хүн малд халдварлах нь цөөнгүй.

Эрүүл малаас саасан ч гэсэн сүүг бохиртуулбал халдварт өвчний нян үржих, өвчтэй малын өтгөн шингэн ялгадас өвчин үүсгэх эх булаг болдог байна.

Цагаан хорхойн өвчнүүд ихэвчлэн малын өтгөнөөр, элдэв өвчнөөр үхсэн малын сэг, ил задгай байснаас махчин шувуу, нохой, ялаа, шумуулаар дамжин малын байр, тэр хавийн өвс тэжээлийг бохирдуулан халдварлах явдал олонтой.

Жишээлбэл: Галзуугийн үүсгэгч нян сэгэнд 14 хоногоос 2 сар, сүрьеэгийн үүсгэгч нян сэгэнд 5 сар хүртэл амьд байхаас гадна шүлхий цэцэг зэрэг өвчин үүсгэгч олон хоног сараар амьд байж чадна.

Өвчтэй мал байсан хашаа, саравч, тоног хэрэглэл, худаг ус, онгоц, ховоо,газрын хөрс эдгээр нь халдварт өвчний тараагч болдог.

Иймээс малын халдварт өвчнүүдээс урьдчилан сэргийлэхэд хүн бүр анхаарал тавих ёстой юм.

Юуны өмнө мал эмнэлгийн дүрэм, ариун цэврийн шаардлагыг хатуу сахиж, мэргэжилтний зөвлөлгөөнийг заавал биелүүлэх нь чухал.

Өвчтэй малд хэрэглэж байсан билчээр, ус, идэш тэжээлийн үлдэгдэл, онгоц, дэвш, ховоо, хувин сав, тэрэг тоног зэргийг малын эмч нарын оролцоотой цаг тухайд нь ариутган цэвэрлэсний дараа хэрэглэж байхыг журамлах хэрэгтэй.

Халдварт өвчнөөр өвчилсөн малыг хорио журам, хугацааг хатуу баримталж өвчтэй эрүүл малыг хооронд нь нийлүүлэхгүй байх. Нэг нутгаас нөгөө нутаг усанд шилжиж байгаа малд заавал эрүүл мэндийн үзлэг хийсэн гэрчилгээтэй,мах сүү, цагаан идээ,арьс шир зэрэг бусад түүхий эдүүдэд ариун цэврийн шинжилгээг заавал хийсний дараа тээвэрлэх, хэрэгцээнд зарцуулж байвал зохино.

Сум, бригадын төв, хот айлуудын дунд үхсэн мал, амьтадын сэгийг булах, шатаах тусгай газрыг байгуулж, хог новшийг устгаж байх хэрэгтэй юм.

Төв суурин газруудад мал нядлах газрыг шаардлагын дагуу байгуулж,түүнийг ямагт цэвэр байлгах.

Сүү хүлээн авах, цагаан идээ боловсруулах тасаг, фермүүдийг тохитой сайн газар бууулгаж түүний ариун цэвэрт байнга анхаарал тавьж байх нь чухал. Төрөл бүрийн малын тэжээллэг, маллагааг үргэлж тохируулж малын тарга хүчийг сайн авахуулж, дулаан хашаа, саравчаар хангаж байх явдал бол малыг элдэв өвчнөөс урьдчилан сэргийлэхийн үндсэн нөхцөл нь болж өгнө.

Ц.Дамдинжав

Ардын төлөөлөгчдийн зөвлөл

Аймгийн шүүхийн дэргэд ардын төлөөлөгчдийн зөвлөл байгуулав.Энэ зөвлөл нь байгууллага хүмүүсийн дунд хуулийн суртал нэвтрүүлэг зохиох, элдэв гэмт хэрэг зөрчил гаргах явдлаас урьдчилан сэргийлэх, тодорхой ажилгүй хүмүүсийг нийгмийн тустай хөдөлмөрт оруулах,ард иргэний өргөдөл гомдлыг судлан шуурхай барагдуулах, шүүн таслах хэрэгтэй нарийн танилцаж хууль зүйн нормд тохируулан хэргийг шийдвэрлэлцэж байх юм.

Хариуцлагатай эрхлэгч С. ДИНСМАА

ЗАРЛАЛ

Зуун мод хороо захиргааны харъяат Цагаан овогтой Самбуу нь олон хүүхэд төрүүлсэн эхийн 01110 ноймерийн дэвтэр гээгдүүлсэн тул хүчингүй болгов.

(Х—03249) «Анхдугаар таван жил» сонины газар

Орон бүхний пролетари нар нэгдэгтүн!

Анхдугаар ТАВАН ЖИЛ

Төв аймгийн намын хороо, А. Д. Х. Гүйцэтгэх захиргааны сонин.

17 дэх жилдээ
№ 46 (1381)

1964 оны
6 дугаар сарын 11

ПҮРЭВ

Хадлангийн бэлтгэлийг сайн хангая

Өвс хадланг ургамлын шимт угацааны дотор их хэмжээтэй бэлтгэж авах өвөл хаврын хатуу улирлыг зутралгүй давах, малынхаа ашиг шимийг гүйцэд ашиглах, төл хүлээн авч бойжуулах чухал нөхцөл болдог билээ.

1964 онд сангийн аж ахуй, нэгдэл, түүний тасаг, бригад бүр малдаа байгалийн арвин их өвс хадланг нарийн зохион байгуулалттай богино хугацаанд бэлтгэн авах ээлжит зорилт тулгарч байна.

Аймгийн хэмжээгээр энэ онд 103,8 мянган тонн өвс хадлан авах нийтийн кампанит ажилд 7 дугаар сарын 20-оос жигдрэн орно. Өвс хадлан бэлтгэх нь мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийн амин чухал ажил байдаг боловч урьд жилүүдийн туршлагаас үзэхэд зарим сангийн аж ахуй, станц, нэгдлүүд энэ ажилд сайн бэлтгэхгүй, ялангуяа зохион байгуулалт урьдчилан хийдэггүй, морьдыг сургах, хадлангийн машин багажийг засварлаж бэлэн болгох, хадах талбайг сонгон авч цэвэрлэх, хамгаалах ажил хийдэггүй ноцтой дутагдал давтагдан гарсаар байв.

Өнгөрөгч онд Баяндэлгэр, Баянжаргалан, Дэлгэрхаан, Бүрэн, Лүн сум—нэгдлийн удирдлагууд хадлангийн бэлтгэлийг муу хийсэн төдийгүй ургац гүйцээгүй, морьд сургаагүй, жигдрэх болоогүй гэх зэргээр олон шалтаг вааж хариуцлагагүй хандсны уршгаар их ургац авах үүргээ тасалдуулсан ба хадлангийн ажлыг унжруулан эцэс сүүлд нь цагаан өвс хадаж байв. Улс ба нэгдэлд техникийн хүчээр өвс хадаж, пресслэж шилжүүлэх үүрэгтэй Баяндэлгэр, Сэргэлэнгийн МААМС—ын удирдлагууд хадлангийн ажилд хүн хүч, машин техникээ гүйцэд ашиглаж чадахгүй байсаар намрын тариа хураалтын ажилтай давхцуулан өөрийн үүргээ унагааж байв.

Дээрх дутагдлыг энэ онд давтаж болохгүй.

Сангийн аж ахуй, МААМС, нэгдэл бүр энэ оны хадлан авалтыг 40—45 хоногийн догор заагал дуусгасан байх ёстой. Станцуудад трактор хадуур 27, пресс 16, нэгдлүүдэд морин хадуур 820 байгаа нь төлөвлөгөөт хадланг бараг механикжуулсан техникийн хүчээр бэлтгэх ашигтай сайн боломж байна. Иймд хадлангийн амжилт гагцхүү бэлтгэл зохион байгуулалт хир зэрэг хангагдсанаар шийдвэрлэгдэнэ гэдгийг орон нутгийн нам, улс, олон нийт аж ахуйн байгууллагын удирдлагууд анхаарч одоогоос бэлтгэл ажлыг шуурхай хийх хэрэгтэй. САА, нэгдэл, станцууд хадаж болох ургац бүхий талбайг сонгон авч түүнд шаардагдах техникийн тооцоог гаргаж, дутагдах багаж техникийг түргэн татаж авах, хадлангийн талбай цэвэрлэх, нөөцлөн хамгаалах ажлыг яаравчлан хийх нь чухал.

САА, станц, нэгдэл бүр хадуур, тармуур бусад машиныг сэлбэн засварлах, засварын бригад хэсгийг зохион байгуулж ажилд нь оруулбал зохино.

Алтанбулаг сум—нэгдлийнхэн 6 дугаар сарын 20 доор морьдоо цөмийг сургаж морин машин тармуурыг засварлаж бэлэн болгоод сумын төвд нэгдсэн үзлэг, морин машины цуваа зохиохоор ажиллаж байгаа нь нийтэд жишээ болж байна.

Сумдын төвд морин машинд морь сургах, залуучуудын бригадыг 6 дугаар сарын эхний хагаст зохион байгуулж үр бүтээлтэй ажиллуулах хэрэгтэй байна.

САА, станц, нэгдэл бүр хадланд ажиллах хүмүүсийн нэрсийн жагсаалт, бригадууд тэдгээрийн дарга, тоо бүртгэгч, ашиглах техник, авах ургацыг одоо тооцоолон, хадланчдад олгох хөлсний хэмжээ ажлын нормыг боловсруулж нийтэд тайлбарлан таниулах ажил зохиох хэрэгтэй.

Нэгдлүүд, хадланд бэлтгэх ажлыг бригад хэсгүүдэд хуваарлан хариуцуулж, даалгавар өгөх, шалгаж үзэх ёстой. Хадлангийн талбайн ургацыг зоотехникч нар чанараар нь ангилан үзэж хадах өвсийг төл тэжээх, бод бог мал тэжээх гэх зэргээр ялгах ажлыг 7 дугаар сарын эхний 10 хоногт явуулж зохих акт тодорхойлолтыг гаргасан байх.

МААМС—ууд, улсын фонд хадах трактор, хадуур машиныг нэг бүрчлэн бэлэн болгож хүн хүчний зохион байгуулалтыг хийхийн хамт үйлчлэх нэгдлүүдийн дугуйт трактор, угсрах механизм, хадуур тармуурыг засаж бэлтгэхэд нь запас хэрэгслэл, мэргэжлийн хүнээр туслах ёстой. Сумын захиргаадаас хадлангийн бэлтгэлийг тасаг бригад, суурь, хэсэг бүрт шалгаж хүлээн авах ажлыг 7 дугаар сарын эхээр хийх нь зүйтэй байна.

Хадлангийн бригадуудын орон сууц, гэр майхныг сэлбэх, хоол хүнсийг татаж авах, хуваарлах, соёл гэгээрэл, хангамжийг тооцоолон бүрэн бэлтгэх нь чухал.

Туршлгатай хадланчдаар морин машин, тармуур, морьдыг эдэлж эзэмших арга техникийг нийт хүмүүст заалгах, үзүүлэх, хадланчин бүрийн ажлын арга техникийг сайжруулах, нам, эвлэл, эмэгтэйчүүдийн байгууллагаас арвин их хадлан авахын ач холбогдол, хадах, тармах, нуруулдах, арга техникийг өргөнөөр сурталчлах хэрэгтэй.

Хадланчдын ухамсар сахилга бат, зохион байгуулалтыг дээшлүүлэх талаар ухуулан таниулах ажлыг нийт хөдөлмөрчдийн дунд зохиохын хамт үйлдвэр, аж ахуй, албан газрууд өөрийн шеф нэгдэл, сангийн аж ахуйд хүн хүч, багаж хэрэгслэл бүхий бригад гаргахад бэлтгэх хэрэгтэй байна.

1964 оны хадлангийн бэлтгэл ажлыг хангахад хөдөлмөрч хүн бүрийг оролцуулах ажил богино хугацаанд шуурхай хийх нь одоогийн гол зорилт болж байна.

ЗУРАГ ДЭЭР: Баян сумын «Монгол—Польшийн найрамдал» нэгдлийн 3 дугаар бригадын саальчин сумын депутат Ч.Чимэдрэгзэн, суурийн ахлагч С.Цэдэнтэй үнээний сүүний гарцыг нэмэгдүүлэх талаар зөвлөж байгаа нь.

(Г.Шагдарсүрэнгийн авсан гэрэл зураг)

Уринш хагалалт

Жаргалантын сангийн аж ахуй 1964 онд 15189 га уринш хагалана. Үүнийг хугацаанд нь чанар сайтай биелүүлэх зорилгоор бүх тасаг, бригадад уринш хагалалтын ажил «МТ—3», «ДТ—54» трактор 90 гаруйтай зохион байгуулагдан 6 дугаар сарын 4—нд эхлэв.

Уринш хагалалтын хамтаар хагалсан бүх талбайд борной культоботор, лүшильник тус бүр 1-3 удаа, бүгд 6 удаа хөрс боловсруулалт хийх юм. Сангийн аж ахуйн захиргаа энэ зорилтыг биелүүлэх зохион байгуулалтын арга хэмжээ авч тасаг, бригадын дарга, механикуудад семинар өгч, механикжуулагчдын дунд социалист уралдаан зарлан тусгай болзол гарган ажиллаж байна.

Т.Банзрагч

Сүүний нэгэн тасагт

Баянбараат сумын «Баян амьдрал» нэгдлийн 1 дүгээр бригадын Сандаг эрхлэгчтэй сүү хүлээн авах тасаг бүгд 236 үнээ, 15 саальчинтай ажилдаа орж одоогийн байдлаар 3476 литр сүү хүлээн авч байна.

Тасгийн эрхлэгч Сандаг, тасаг зохион байгуулалтыг сайн хийж биеийн тамирын талбай, халуун усны газар байгуулаад ажиллаж байна. Тус тасагт хүмүүжлийн ажил тогтмолжиж цагийн хуваараар явагдаж байна. Энэ тасагт 12—14 жил тасралтгүй ажиллаж байгаа ажилчин Дэлэг, Дашдэндэв нар маш идэвхтэй ажиллаж байна.

Ц.Жадамбаа

Оторт гарсан хонь

Зун цагт малыг тарга хүч авахуулахын нэг чухал нөхцөл бол отроор таргалуулах ажил юм. Баянжаргалан сум энэ жил 30 гаруй мянган мал суурьлан оторлож байна. Хонь отроор таргалуулах ажилд өвгөн хоньчин Дорж, 1 дүгээр бригадын суурийн ахлагч Шагаа нарын олон малчин мэрийлттэй ажиллаж хонины дундаж тарга 35—45 кг-д хүрч байна.

Б.Өлзийхутаг

Уралдаант Өвөрхангай аймагт

Бүгд хурал, чуулганы шийдвэрийг биелүүлэхийн төлөө

Өвөрхангай аймгийн намын хорооны 4 дүгээр бүгд хурал, аймгийн АДХ—ын чуулган 5 дугаар сарын сүүлчээр Арвайхээр хотноо болжээ.

Аймгийн намын хорооны бүгд хурал, «Мал аж ахуйн 1964—1965 оны өвлийн бэлтгэлийг хангах арга хэмжээний тухай» хэлэлцсэн байна.

Өвөрхангай аймаг, 1963 онд мал өсгөх улсын төлөвлөгөөг 2,6 хувиар давуулсан болович өн гөрсөн хаврын цас зуданд 80—аад мянган төл, мал хорогдуулсанд дүгнэлт хийж мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэлийг урин дулаанд бүрэн хангах нь чухал гэж тус бүгд хурал үзээд өнгөрсөн жил мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэлийг хангах ажилд ба мал аж ахуйн материаллаг баазыг бэхжүүлэх удирдлагын арга барилыг сайжруулахад оршиж байсан дутагдлыг хурцаар шүүмжлэв.

Бүгд хурал, хэлэлцсэн асуудлын талаар тодорхой тогтоол гаргаж түүндээ, 1964 онд тус аймгийн нийт малыг 5,3 хувиар өсгөх зорилтыг амжилттай биелүүлэхийн тулд 6, 7 дугаар сард хашаа саравч барих 60 хоногийн ажил зохиох, нэгдэл дундын үйлдвэрүүдээр хөнгөн маягийн хашаа, төлийн пүнз үйлдвэрлүүлэх, төлийн пүнзийг нүүдлийн байдалд тохируулан хийх, бог малын өвөлжөө, хаваржаанд хүрэлцэх хэмжээний хөх бууц нөөцлөх, хадлангийн талбайг хамгаалах, цэвэрлэх, багаж техник, зүтгэх хүч зэрэг хадлангийн бэлтгэлийг зургадугаар сард дуусгах, сангийн аж ахуйн тарианы сүрлийг мал аж ахуйн машинт станцуудаар пресслүүлэх, хужир шүү бэлтгэх ажлыг 10—11 дүгээр сард зохиох, говь, завсрын бүсийн сумдын усгүй билчээрт уурхайн худаг олноор гаргах, мал таргалуулах ажлыг нийгийн хүртээл болгон өрнүүлэх, БНМАУ—ын хөдөлмөрийн баатар Очирын туршлагыг малчдын ажиллагаанд туушгай нэвтрүүлэх зэрэг чухал зүйлүүд заав.

Аймгийн АДХ—ын ээлжит дөрөвдүгээр чуулган «Сургууль, соёл урлаг, эрүүлийг хамгаалах байгууллагуудын материалаг бааз, үйлчилгээг сайжруулах арга хэмжээний тухай» хэлэлцэв.

Чуулган, сүүлийн жилүүдэд Өвөрхангай аймагт сургууль, соёл урлаг, эрүүлийг хамгаалах байгууллагын тоо олширч, боловсон хүчнээр хангагдсаар байгаа боловч тэдгээр байгууллагуудын тохижилт, материаллаг хангамж, үйлчилгээ дорой байна гэж тэмдэглэв.

Чуулган, БНМАУ—ын Гэгээрлийн Яам, Соёлын Яам, Эрүүлийг Хамгаалах Яам, МХЗЭ—ийн Төв Хорооны 1965 онд болох үзлэгт бэлтгэх болзлыг баталсан тогтоол гаргав. Бас төрийн Яам, МХЗЭ—ийн Төв Хорооны үзлэгт бэлтгэх ажлыг эрхлэх штабыг аймгийн АДХ—ын Гүйцэтгэх захиргааны даргаар толгойлуулсан 29 хүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулав.

Бүгд хурал чуулганы ажиллагаанд МАХН—ын Төв Хорооны Улс Төрийн Товчооны гишүүн, БНМАУ—ын Ардын Их Хурлын Тэргүүлэгчдийн дарга Ж.Самбуу болон төрийн яамдын сайдууд оролцсон нь тус аймгийн хөдөлмөрчдийн идэвх хөдөлгөөнийг улам өрнүүлэв.

Тус аймгийн хөдөлмөрчид бүгд хурал чуулганыхаа шийдвэрийг биелүүлэх ажилд идэвхийлэн оров.

(Манай сурвалжлагч)
Л.Жамба

Гэмт хэрэгтэй шийдвэртэй

Аймгийн шүүх, прокурор, цагдан сэргийлэх байгууллага нам, олон нийтийн байгууллагуудтай хамтран хөдөлмөрчдийн дунд гэмт хэргийн хор холбогдлыг тайлбарлан таниулах, урьдчилан сэргийлэх нилээд ажил зохиожээ.

Шүүх, прокурор, цагдан сэргийлэх байгууллага, орон нутгийн нам, олон нийт, засаг захиргааны байгууллагатай хамтран Лүн, Борнуур, Батсүмбэр, Архуст зэрэг сумуудад хууль дүрэм сурталчлах, хэрэг гомдол барагдуулах бригад гарган ажиллуулж, бага дунд сургуулиудад эцэг, эх, багш нарын зөвлөлгөөн хийлгэсэн байна.

Аймгийн эвлэлийн хороо, хууль дүрэм сурталчлах бригад сумдад гаргаж ажиллуулахын хамт «гэмт хэрэгтэй бүх нийтээр тэмцэе» гэсэн сэдвээр бага хурал хийлгэж гэмт хэрэгтэй тэмцэх залуучуудын штаб, ахмадын ба охидын зөвлөл байгуулан ажиллуулж байна. Хуулийн байгууллагууд хууль дүрмийг сурталчлахдаа зөвхөн лекц ярианы хэлбэрээр хязгаарласангүй сурталухуулгын нилээд хэлбэр ашигладаг болжээ.

Одоо аймгийн шүүхийн дэргэд хуулийн зөвлөлгөөн өгөх газар, цагдан сэргийлэх хэлтсийн дэргэд хуулийн ба хүүхдийн кабинет байгуулан ажиллаж байна.

Хуулийн байгууллагууд олон нийт, засаг захиргааны байгууллагуудтай хамтран шалгалт судалгаануд явуулсны дүнд зөвхөн аймгийн төвөөс эрхэлсэн ажилгүй байсан 200 хүнийг нийгмийн тустай хөдөлмөрт оруулж, Сэргэлэн сумын «Авдархангай» нэгдэл, төвийн худалдааны ангийн өр авлагатай танилцан 200 шахам мянган төгрөгийн өр авлага шийдвэрлэжээ. Гэмт хэрэгтэй тэмцэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх талаар хуулийн байгууллагуудаас зохиож байгаа ажлын эрч далайц зарим талаар сайжирсан боловч гэмт хэргийн тоог цөөрүүлж огт хон ч чадаагүй байна.

Аймгийн хэмжээгээр 1961 онд шийтгэгдсэн хэргийг 1963 онтой харьцуулбал гэмт хэрэгт холбогдогсдын тоо 8 хувь өсч өнгөрсөн онд шийтгэгдсэн 160 хэргийн 91—ээс бусад нь урьдах онуудад үйлдсэн хэрэг илэрч шийтгэгдсэнээс үзвэл нэгэнт гарсан гэмт хэргийг илрүүлэх ажиллагаа туургатай биш байсныг харуулж байна.

Гарч байгаа хэргийн байдалд судалгаа хийвэл социалист өмч идэж ашиглах, хулгай хийх, танхай балмад байдал гаргаж нийгмийн хэв ёс алдагдуулах явдал зонхилж байна.

Гэмт хэрэгт шийтгэгдсэн бүх хүмүүсийн 50,5 хувийг 14—30 насны хүмүүс эзэлж байгаа нь гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажил албан байгууллага, залуу үеийнхний дунд хангалтгүй зохиогдож байгааг харуулана.

Нийгмийн хэв журам зөрчиж бусдын эрх чөлөөнд халдах, техникийн осол гаргах явдлын гол нь ууж согтуурснаас шалтгаалж байна. Албан газар байгууллагуудын дотоод эмх цэгц муу, эд аж ахуйн бүртгэл судалгаа, тайлан тооцооны хяналт шалгалт хангалтгүй, зарим хүмүүсийн үзэл санаанд хувийн өмчийн үзэл амь бөхтэй оршиж байгаагаас улс, хоршооллын ба иргэдийн өмч хөрөнгийг хулгайлан завших явдал гарч байна. Аймгийн төвд болсон хуулийн ажилчдын зөвлөлгөөнд хуулийн зөвлөгч Пэрэнлэй, нийгэм аюулаас хамгаалах хэлтсийн ажилтан Шарав, Шүүхийн орлогч дарга Балжинням, аймгийн үйлдвэрчний зөвлөлийн ажилтан Сүхээ нарын олон хүн үг хэлэхдээ: Гэмт хэрэгтэй тэмцэх, түүнээс урьдчилан сэргийлэх талаар хуулийн, олон нийтийн байгууллагуудаас зохиож байгаа ажлын эрч далайц одоогийн шаардлагын хэмжээнд хүрч чадаагүй байна гэсэн билээ.

Гүйцэтгэлийн шалгалт

Гүйцэтгэлийн шалгалт бол манай төрийн байгууллагаас гүйцэтгэх зохион байгуулалтын асуудлын гол хэсэг нь юм.

Сум хороодын АДХ-ын чуулган, гишүүдийн хуралдааны тогтоол, шийдвэр нь хамтын удирдлагын хууль ёсны биелэл тул хуулиар тогтоогдсон норм хэмжээний дотор нам, засгийн тогтоол шийдвэр хууль дүрмийг биелүүлэхийн тулд асуудлыг шийдвэрлэдэг байна.

Жишээлэхэд: Малын тэжээл бэлтгэх, мал аж ахуйн өвлийн бэлтгэл хангах, газар тариалан хөгжүүлэх, үйлдвэр, худалдаа, үйлчилгээний байгууллагын ажлыг сайжруулах, сургууль, соёл гэгээрлийн ажлыг удирдах, ард түмний аж амьдрал, соёлжилтыг сайжруулах, хөдөө аж ахуйн нэгдэлд тайлан тооцоо, тоо бүртгэл ямар байгаа тухай бригад фермийн дарга нарын илтгэлийг чуулган, хуралдаанаар хэлэлцэж тодорхой хугацаатай, эзэнтэй орон цаг бололцоо хүчин чадалд тохирсон ажилд нь тус нэмэр болох тогтоол шийдвэрийг гаргаж байна. Энэ нь гүйцэтгэлийн шалгалтыг амжилттай хийх үндэс болно.

Сум, хороодын гүйцэтгэх захиргаад тогтоол шийдвэр гаргасны дараа хэрхэн яаж биелүүлэх тухай зохион байгуулалтын ажил явуулж тогтоол шийдвэрийн заалт нэг бүрийг ажлын явц, төгсгөлд нь байнга ололт дутагдлыг дүгнэж цаашид хэрхэн ажиллах чиг гаргадаг билээ. Гүйцэтгэлийн шалгалт явуулах хэлбэр олон янз.

Тогтоол шийдвэр, хууль дүрмийн биелэлтийн шалгалт, баримтын шалгалт, (санхүү, аж ахуй, эд материалын ажиллагаанд тооцоо хийхэд голчлон явагдана).

Системчилсэн шалгалт гэж хуваагдана.

Гүйцэтгэлийн хяналт шалгалтыг явуулахдаа зөвхөн тогтоол шийдвэрийн биелэлтийг харах төдий биш, албан тушаалтан, ажилчин нэг бүрийн ажлын хариуцлага, сахилга баттай нягт холбож явуулах ёстой.

Гэхдээ гүйцэтгэлийн шалгалт нь хүмүүсийн идэвхийг өрнүүлэх, хөдөлмөрчдийн санал мэдээлэл, өргөдөл гомдолд онцгой анхаарч дороосоо тавих хяналттай заавал хослон явагдах хэрэгтэй юм.

Энэ нь зохион явуулсан ажил олон түмний санал олон түмний хир зэрэг нийцэж байгаагийн шалгуур болдог.

Иймд сумын АДХ-ын Гүйцэтгэх захиргаад өөрийн харъяа байгууллагын ажилд өдөр дутмын хяналт шалгалт хийж хууль дүрмийг хөдөлмөрчдөд өргөн сурталчлан түүний биелэлтийг тооцоолон дүгнэж байх хэрэгтэй.

Нөгөө талаар гүйцэтгэлийн шалгалтанд депутат байнгын комиссууд түүний идэвхтэн мэргэжилтэн, хариуцлагатан, олон нийтийн байгууллагыг өргөнөөр татан оролцуулж групп ба хэсэгчилсэн шалгалт явуулах нь чухал юм.

Энэ оны 4 дүгээр сард гүйцэтгэлийн шалгалтыг хэрхэн явуулж байгаа тухай Борнуур сум-сангийн аж ахуйн дарга нөхөр Дагвын илтгэлийг аймгийн АДХ-ын Гүйцэтгэх захиргааны хурлаар хэлэлцэж гүйцэтгэлийн шалгалтын ажилд гарсан дутагдлыг илрүүлэн цаашид ажиллах арга хэлбэрийг заасан тогтоол гаргасан билээ. Одоо аймгийн АДХ-ын чуулганыг угтаж бидний өмнө чухал зорилт тавигдаж байна. Энэ нь улс, ардын аж ахуй, соёлын төлөвлөгөөт ажлын дутууг бүрэн биелүүлэх цогцтой ажил зохиож чуулганы наана дүгнэсэн байхын хамт аймгийн намын хороо, АДХ-ын Гүйцэтгэх захиргааны албан даалгаврыг ширхэгчлэн биелүүлэх хэрэгтэй байна.

1964 оны эхний хагас жилийн мэдээнээс үзэхэд малын төл бойжуулах, үр тариалалт, ноос бэлтгэлийн талаар Архуст, Баян, Батсүмбэр, Баянчандмань, Өнжүүл сумд бусдаас давуу явна

Эдгээр сумд хэлэлцэж гаргасан тогтоол шийдвэрийнхээ заалт бүрд гүйцэтгэлийн шалгалтыг тодорхой хугацаанд хийж биелэлтийг дүгнэн ажилласны үр дүнд ийнхүү амжилтанд хүрчээ.

Зарим сумдын гүйцэтгэх захиргаад орон цагаа алдаж, ор нэр болсон тогтоол шийдвэр гаргаж түүний биелэлтэнд огтхон ч анхаарахгүй байна. Борнуур сумын АДХ-ын Гүйцэтгэх захиргаа 1963 онд 78 тогтоол, шийдвэр гаргаж түүнийхээ 34-т нь мөн, аймгийн АДХ-ын Гүйцэтгэх захиргааны 37 дугаар тогтоолд гүйцэтгэлийн шалгалтыг хийгээгүй өнгөрчээ. Тэрчлэн төрийн хууль дүрмийн биелэлтийг тооцоолж дүгнэдэггүй зөвхөн гомдол гаргаж ирэхийг хүлээж

Тэмцэе

Хуулийн байгууллагууд зөвхөн гаргасан хэргийг хагас дутуу барагдуулснаар ажлаа хязгаарлаад, хамгийн гол зүйл болсон тогтворгүй хүмүүст санамж дохио болгож сахилгажуулах ажил муу, шүүх хурлын хүмүүжүүлэх роль хангалтгүй байна

Социалист өмч хөрөнгийг хайрлан хамгаалдаггүй, түүнд нарийн тооцоо нэвтрүүлэхгүй, жинхэнэ эзний ёсоор харж хямгадахгүй байгаагаас улс, хоршооллын өмч хөрөнгийг зальт этгээдэд алдаж үрэгдүүлэх явдал худалдааны байгууллагат багагүй байна.

Аймгийн худалдаа бэлтгэлийн байгууллагын харуул манааны хүмүүсийн 60 гаруй хувь нь хөдөлмөрийн чадваргүй, өндөр настай хүмүүс байгаа бөгөөд харуул манааны ажил сул байгаа нь сонор сэргэмж алдаж, ажлын хариуцлага сулруулж байгаа ноцтой дутагдал болж байна. Гарч байгаа гэмт хэрэг зөрчлийн зонхилох хэсэг нь идэр залуучуудын дунд их байгаа нь тэдний зан харилцаанд соёлч боловсон байдлыг муу нэвтрүүлж, тэдэнтэй цаг бие хайргүй ажиллах хүмүүжүүлэх ажил төв, хөдөөд жигд зохиогдохгүй байгаад оршино.

Иймд буруу зан төрхтэй залуусыг хүмүүжүүлэх талаар аймгийн нам, олон нийт, засаг захиргаа, хуулийн болон ХЗЭ-ийн байгууллага хүмүүжил, ухуулгын олон хэлбэрийг ашиглан даалайцтай ажил зохиох хэрэгтэй байна.

Ялангуяа амьдралын туршлага суугаагүй, тэсвэр хатуужил муутай залуусыг эцэг эхийн ёсоор энэрэн хүмүүжүүлэх явдал нэн чухал байгааг зарим албан байгууллага, нэгдэл, сангийн аж ахуйн удирдлага гоц анхаарах ёстой.

Гэмт хэргийг эрс багасгах ажлын уг сурвалж бол хуулийн болон нам, олон нийтийн байгууллагын жигд хамтын байнгын ажил мөн.

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

байдаг байна.

Аймгийн АДХ-ын Гүйцэтгэх захиргааны галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх, архивын бичиг хэргийг цэгцлэх арга хэмжээний тухай тогтоолуудыг Эрдэнэ, Өнжүүл, Бүрэн, Баянбараат сумд, Эрүүлийг хамгаалах газар, 13 дугаар авто бааз зэрэг албан газрууд хангалтгүй биелүүлж байгаагийн дээр Дэлгэрхаан, Заамар сумдын гүйцэтгэх захиргаа, Эрүүлийг хамгаалах газрын нэгдсэн больницод гарсан тогтоол тушаалд эрхийн норм хэмжээ зөрчигдөх явдал үзэгдэж байна.

Энэ мэт дутагдал үргэлжилсээр байна.

Гүйцэтгэлийн шалгалтыг явуулахдаа хийсэн ба хийж байгаа ажлыг шалгаад зогсох биш дутагдлы нь илрүүлэх шуурхай арга хэмжээ авах, даалгавар өгөх, зааварлах, хөдөлмөрчдийн хурал зөвлөлгөөнөөр хэлэлцүүлэн уг дутагдлыг газар авахуулахгүй засах талаар шуурхай ажиллах хэрэгтэй.

Засаг, төрийн байгууллагуудаас зөв хийгдсэн гүйцэтгэлийн шалгалт бол гаргасан тогтоол шийдвэрүүдийг заагдсан хугацаанд нь биелүүлэхэд олон нийтийн итгэх итгэлийг улам өндөржүүлдэг юм.

Ц.Очир

ЗАЛУУ НАС—БҮТЭЭЛЧ ҮЕ

(ТЭМДЭГЛЭЛ)

Эд нар хаа явах нь вэ?

Тэнгэрийн хаяанаас дээшилж буй өглөөний нар, Зуун мод хотын орчныг нэлэнхүйд нь гийгүүлэв.

«Төв аймгийн МХЗЭ—ийн хороо» гэсэн алтан шаргал хаяг бүхий цагаан байшингийн үүдэнд туг лозунгоор чимэглэгдсэн авто машинууд эгнэн зогсож, түүний зүг хөрөө сүх, хүрз лоом, төмөр утас, хадаас барьцгаасан залуус тал бүрээс хуран цуглаарч байв.

—Эд нар хаа явах нь вэ?

—Хөшигийн хөндий.

—Юу хийх юм бол?

—Олон төрлийн туршлагын функт барих юм—гэхчилэнгээр нэгэн гэрийн эмгэн, өвгөн хоёр ярилцахын зэрэгцээ залуу насаа гэж юуг ч бүтээх лут чадалтай үедээ гэж бахархан ярина.

Төдхөн аянд гарахынхаа өмнө цуглаан хийж, аймгийн ХЗЭ—ийн хорооны нэгдүгээр нарийн бичгийн дарга Д. Товуу «Хөдөлмөр—соёлын 100 хоногийн дайчин цуваа» аймгийн хэмжээгээр амжилттай явагдаж байгааг дэлгэрэнгүй баримтаар яриад, олон төрлийн туршлагын функт барих ажилд сайхан амжилт олохыг залуучуудад уриалав.

—Машин хөдөллөө.

Намуухан салхинаа туг дэрвэж, залуусын дуу хөг нийлэн цурайтсаар Хөшигийн хөндий чиглэв.

Тарьсан тариа соёолон, хагалсан атар хүрэнтэн байгаа Хөшигийн хөндийд асар майхан эгнэн ярайж, ажлын эхлэл амилан хөдөллөө.

—Гартаа нилээд том хэмжээний цаас дэлгэн барьсан хоёр орос хүн хэсэг монгол нөхдийн хамт ямар нэгэн зүйл зааж зааварлаж байгаа бололтой.

Тэр бол олон төрлийн туршлагын функтийн зураг төслийг зохион бүтээсэн зөвлөлтийн мэргэжилтэн Чижов, В. Давыдов нар ажээ.

Залуус 3 бригад болон тус тусынхаа ажилд орлоо.

Хөрөө сүхний дуу хоршин эгшиглэж, хөдөлмөрийн их нүргээн Хөшигийн хөндийг уяруулав.

Цаг мөч өнгөрөх бүрийд ажил улам бүр түргэсэн ухуулах хуудас, мэдээлэх сонинд амжилтын мэдээ тодрон, уралдааны дүн гарч шилжин явах дарцаг бригадын ахлагчид гардуулж байв.

—Нацаг даргатай бригад хоёр ч удаа түрүүлчихлээ.

—Төмөрхүүгийн бригад нэг удаа авчихлаа.

—Цэрэндондовын бригад шагнагдлаа.

Одоо хаанах нь авах бол гэхчилэнгээр залуусын хөгжилтэй яриа ажлын дундуур амнаас ам дамжина.

Залуус дандаа л ажиллаад байсангүй, чөлөө цагаараа тоглоом наадам болцгоож, шөнийн цагаар кино үзэцгээх буюу цүү хаяна.

Тэмцээн явуулж тэргүүн байр булаалцалдана.

Энэ бүхэн залуучуудын хөдөлмөрлөх идэвхийг улам оргилуулж их амжилтанд уриалж байлаа.

Ажлын дүн гарч, амжилтын мэдээ сонсоход

Оройн 19 цаг боллоо.

Аймгийн соёлын ордны зүг хүмүүс хэсэг хэсгээр, ганц нэгээрээ их л яаран алхалж яваag харахад тэнд ямар нэгэн чухал ажилтай нь илтээ.

Төдий л удалгүй үзэгчдийн танхимийн суудал хүмүүсээр пиг дүүрэв.

—Аймгийн ХЗЭ—ийн хорооны нэгдүгээр нарийн бичгийн дарга илтгэгчийн индрээс Зуун мод хотын залуучуудын хүч хөдөлмөрөөр босгогдсон олон төрлийн туршлагын функтийн ач холбогдол, тэнд ажилласан бүтээлч хөдөлмөрийг бахдан ярив.

—Залуучууд гуравхан өдрийн дотор уртаараа 120 метр, өргөнөөрөө 8 метр 18 тасалгаа бүхий 240 үнээний багтаамжтай хашаа зохиомол хээлтүүлгийн функт, өдөрт 3500—гаас доошгүй богмал угаах ваань барьж дуусгажээ.

Сэргэлэн сумын «Авдархангай» нэгдлийн нутаг Хөшигийн хөндийд барьсан үлгэр жишээ энэ функт барихад залуучууд цөм сайн ажиллажээ.

Сайны дотор сайчуул бас байдаг. Аймгийн Гүйцэтгэх захиргааны Даваадорж, Борхүү, Хөдөө аж ахуйг удирдах газрын Капар, хүнсний комбинатын Зэсэм, Худалдаа бэлтгэлийг удирдах газрын Бархүү, Дуламсүрэн гэхчилэнгээр сайн ажилласан сайчууд олныг нэрлэж болно.

Ингэж аймгийн төвийн залуучууд хөдөлмөр—соёлын дайчин цуваагаар функт барих цуваанд гарч бахдам амжилт гарган богино хугацаанд барьж дуусгасныг харахад ёстой л залуу нас—бүтээлч үе болох нь хэний ч нүдний өмнө тодхон харагдаж байна.

Б. *Дорж*

ʘʘʘʘʘʘʘʘʘʘʘʘʘʘʘʘʘʘʘʘ

Ном уншигчдын зөвлөлгөөн болов

Эрдэнэ сумын МХЗЭ-ийн үүр, эвлэлийн гишүүд залуучуудын дунд ном хэвлэл, ашиглагчдын үзлэг хийж дараа нь хэвлэл, ном ашиглагчдын зөвлөлгөөн хийв.

Ном хэвлэл ашиглагчдын үзлэг, зөвлөлгөөний дүнгээс үзэхэд эвлэлийн гишүүн Нэргүй, Сэр-од нарын олон залуу ном хэвлэлтэй тогтмол нөхөрлөж, уншсан номын тэмдэглэл хөтөлдөг, захиалсан хэвлэлээ дугаараар нь хадгалж цаг үргэлж ашигладаг байна. Тус зөвлөлгөөн хэвлэл ном ашиглах талаар нилээд дутагдал байгааг илрүүлэв.

Зарим хүмүүс уншсан номын тэмдэглэлгүй, чөлөө цагийг сурч соёлжихдоо бүрэн ашигладаггүй, уншсан зүйлээ мартах, ашиг тусы нь амьдрал хүмүүжилдээ нэвтрүүлж чадаагүйн дээр зарим залуучууд бүтээсэн гойд ажилгүй хирнээ уншсан ном хэвлэл ч үгүй аар саархан юманд алмайрч цагийг үр ашиггүй өнгөрүүлдэг явдал гарч байна.

Захиалсан хэвлэлээ дугаарлан хадгалахгүй гал ноцоох, юм боох, юм арчих зэргээр үрж алга болгосноос болж шаардлагатай үед хэрэгцээтэй сонин нь олдохгүйд хүрдэг байна.

Сонин тараагч нөхөд нь хэвлэлийг удаан хугацаагаар дарагдуулах, замын хүнээр дамжуулах зэргээс болж зарим хүмүүсийн хэвлэл цаг хугацаандаа ирж эзэндээ очдоггүй гэм байгаа зэргийг илрүүлэн түүнийг засах талаар хэрхэн яаж ажиллах тухай сумын нийт хөдөлмөрчид залуучуудыг уриалсан уриалга гаргав.

Д.*Раднаабазар*.

Эрчимтэй ажиллаж байна

Архустын сургууль комбинатынхан хөдөлмөр—соёлын 100 хоногийн дайчин цуваагаар 400 гаруй мод тарьж, 1964-1965 оны өвлийн бэлтгэлд 1800-гаад куб метр мод бэлтгэн бүгдийг татан авчээ.

Хүүхдийн тоглоомын талбай байгуулж хүүхдийн баярын өдөр ашиглалтанд оруулжээ, Тэд биеийн тамирын талбайг тохижуулан өөрсдийн хүчээр биеийн тамирын танхим барих, засварын газар байгуулахаар газар шорооны ажилд ороод байна.

С.*Товуудорж*